

Este de două ori în septembra: Joi și Duminică;
când va preținde importanță materialelor,
va fi de trei său de patru ori în septembra.

Prețul de prenumerare

pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ d'umetate de anu	4 „ „ „
„ patraru	2 „ „ „
pentru Rumania și strainatate	12 fl.
„ anu intregu	6 „
„ d'umetate de anu	6 „

Invitare de prenumerare

la
„ALBINA“

Dupa ce incheiaramu, in lupte necurmate, nefericitul anu 1870, cu inceputul nuoului anu 1871, (— dare-ar ceriul se începe si o sôrte mai buna pentru libertatea popóralor si bata' Franchia! —) incepemu nuou cursu, alu VI. in viéti a fóiei nóstre. Deci publicam pentru acestu nuou cursu, si noi casă celelalte Redac-
tioni ale celor-alte foi:

Prenumerare nuoa,

in aceleasi conditiuni, cu aceleasi pretiuri, ca pan' aci, adeca:

Pentru partile Austro-Ungariei:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ d'umetate de anu	4 „ „ „
„ patraru	2 „ „ „

Pentru Romanía si partile din strainatate, legate de noi cu asemenei tratate postale:

pe anu intregu	12 fl. v. a.
„ d'umetate de anu	6 „ „ „

Pentru strainatatea mai indepartata, catra acestu pretiu se mai adauge plusul tacselor postali. —

NB! Pentru a precurmá multele intrebări, insemnám odata pentru totude-un'a că — carturarilor nostri, cari nu sunt in stare a solvi pretiul intregu, li se dă fóia cu pretiu scadiutu de 6, si chiar de 4, fl. pre anu, dar pentru usiurarea manipulatiunei se cere ca astfelui de abonamente se se faca pre anulu intregu. —

Dup'o viéti si activitate de cinci ani a fóiei nóstre, credemus de prisosu a aduce unu cuventu macar spre recomandarea ei. Nici promisiuni nőue n'avemu se facemus onorabilului Publicu; caci din capulu locului, in primulu numeru, eu care s'a presentat fóia nostra natiunei, am spusu că — vom face tóte căte ni vor std in potintia, pentru informarea si luminarea, si asia dara pentru folosulu spiritualu si materialu alu stimabililor nostri cétitori.

Prenumeratiile se facu séu la dnii colectanti si corespondinti ai Albinei, séu la oficiale postali, séu de a dreptulu prin epistole francate, ori si mai bine prin "asemnate postali."

Nu potemus se recommandam destulu acestu din urma mediloci de prenumeratiune; elu este celu mai eftinu si mai comodu si securu. Sume pan' la 10 fl. se tramitu cu tacs'a de numai 5 cruceri, ér pan' la 50 fl. cu 10 cruceri. A nume pentru 1 séu 2 prenumeratiuni, aceste asemnate au locu destulu, in facia si in dosu, pentru d'a insemná adresele.

Preste totu rogámu ca adresele se ni se seria curatu si la fie-care se ni se insemnse bine post'a ultima. —

In fino avemu se amintim aici de o detoria a nostra facia de onorabilitii prenumerantii ai nostri; amintim pentru a dovedi că — n'am uitatu de ea. Ne-am ingagiatu adeca a elaborá si a dá dloru prenumerantii ai nostri ca premiu o *charta etnografica a elementului romanu din Oriente*. Desemnul este gat'a, si se aflá asta data la amiculu nostru, dlu *Caragiani*, profesore in Iasi, pentru d'a completa partile din Macedonia, pre cari dsa le cunoscse din esperiint'a propria, pre candu autorii căti au scrisu despre ele, nu ni dau de cătu conjecture forte desceptuoase.

Redactiunea.

Prenumerati se facu la toti dd. corespondinti ia nostri, si de-adreptulu la Redactiune *Stationsgasse* Nr. 1, un le sunt a se adresá si corespondintele, ce privescu Redactiunea, administrationa seu speditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde cate 7 or. de linie; repetitile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiul timbrului éta 30 or. pentru una data se antepica.

Pesta in 17 ian. n. 1871.

Politicii dilei vreau a fi observatui in Berlinu si Versailles, in Buda si Londra — presemne de pace. Lips'a de spaciu nu ni iértă a insiră si a supune unei critice acele presemne, asta data; paralelu insa cu acele presemne, din Germania inéga se anuncia enorme transporturi de noue ostiri si de munitiune in cutropit'a Francia. Pana in lun'a lui martisoru armatele germane din Francia au se fia inmultite cu inca 300,000 de combatenti, si dejá pan' la finitulu acestei lune generariulu Moltke vre se dispuna de o potere de 900,000 armati pre pamentulu Francie.

Adeveratu că — tóte se facu pentru a aseturá avantagiele cascigate, si că de vr'o urcare a pretensiunilor din partea duii Bismark si a regelui seu, nu se aude. Nenegabilu este si aceea, că vócea publica in Germania devine totu mai sonora in contra resbelului si junimea se subtrage de la arme cu mîile; „St. Anz.“ buna óra curentă mai unadi numai din cerculu Sensburg 526 de fugari d'asta categoria, si „Tages-Presse“ din Viena pré nimeritul dice, că apropiarea Prusiei de Austria si plecarea ei pentru pace vine, caci nemtii fatia de eroismulu soldatilor Republicei francese, „au tabarit invingendu“ totusi pare-ni-se că pre catu timpu Bismark si cu regele Wilhelm insistu la o cedere insemnata de teritoriu francesu, seriosu nu pré pote se fi vorba de pace, d'ar fi ea propusa si prensa macar din care parte. —

Conferint'a de Londra unii cre lu si scriu că mane, mercuri, nesmintitura are se se deschida, macar foru representante din partea Franciei; alti pretindu că ea ér se va amená. Vederemo. —

O telegrama din Belgradulu Serbiei anunçia mai alalta-ieri lumei, că in *Prisna* Albaniei intre macedo-romani si intre serbi pentru o biserică, pre care ar fi ocupat' ocei d'antai, s'ar fi escatu unu conilictu, o batalia sangerósa, in carea 500 de insi se fia cadiutu viptime! Va se dica — in Turcia easi la noi; nu mai cătu par' că fratii macedoneni sunt mai putieni blandi si indulginti decatú noi. —

Despre luptele parlamentari in die-ta si delegatiunile nóstre, — in nrulu celu mai de aprópe.

Pesta in 16 ian. n. 1871.

Incidentele anormale alu denumirei si consacratei duii eppu gr. cat. J. Olteanu, ni dede ocazie si indemnui, d'a constata — ingrelele imprejurari de astadi, anca o data prindate positive, caca ce barbatii mari, adeveratii fi si martiri ai natiunei nóstre, si intre ei nemoritoriu *Sincal* — cu neobosita si nefranta consecintia de o sutsa de ori s'au nisuitu a areta si a dovedi, cumca — autorii uniunii bisericesci in sinulu natiunei romane au avutu, au si urmarescu si pana astadi scopuri informali si fustene pentru ginta romana din Oriente, dar ca romanii, in totalitate, nu corespundu si n'a corespunsu nici odata planurilor si intentiunilor rele ale aceloru autori iesuiti.

Acésta a fostu idisi ce ne-m nisuitu a o ilustrá — intru onórea partii din natiune, ce apartienendu la confesiunea gr. cat. resiste pan' la martiriu infornalelor intentioni ale ie-suitilor si ciarlatanilor bisericesci si politici.

Am sciu'i că iesuitii si ciartalanii nostri vor se se senta isbiti de mòre si vor se isbu-nescă in contra ne; dar am socotit că este bine ca tocmai astadi lumea anca odata se-i cunoscă, pentru ca se seie feri de ei, de amagirile loru.

Isbucuirea a urmatu si se continua — in organulu partidei; a urmatu in modulu si stilu propriu, naturalu, caracteristic alu acelorum; intr'unu modu si stilu ce incepundu cu in situatiuni prósto si calumnii ordinarie, culmina in brutalitati, si astfelui unui omu de omenia din capulu locului i facu neposibila intrarea in discussiune asupr'a cestiunie. De aceea noi — pururi am ignorat uilele atacourii ne si fecera din acea parte; precum si ei, acei eroi atacatori, intru asemenea au ignorat si nu vor so-prișpa responsulu ce liu dà la tóta ocaziunea publiculu celu man.

Déca pan'acel am disu cu *Fridrich regel-filosofu*: „Mergem pre calea nostra nam, desconsiderandu zevodii ce latra si chiudona in prefurulu drumului“ — astadi, candu cei mai mari antagonisti ai popóralorui intrigate si impilate, de unde numai au macar atât'a amore catra caus'a comună, căta este o sementia de mustariu, se apropia si dau man'a pentru a combate pre inamiculu comunu si pre turm'a lui de iesuti si ciarlatani, pre tactorii lui principali, — astadi candu la Serbi buna óra, spre gróz'a magiarilor, se apropia si se impreuna unu *Mileticu* si cu unu *Stratiomiroviciu*, — astadi mai putieni ca ori candu alta data vom face dlu Aless. Romanu onóea d'a ne apucă de capu

FOISIÓRA.

Belusit in 30 dec. 1870.

„Populus romanus beneficii et injuriae memor esse solet.“

Nu este poporul pre fati'a pamentului, care se fia avutu unu atare trecutu gloriozu si nepe-ritoriu, si apoi asia unu presente contrariu si funestu, ca uniculu poporul romanu. Istor'a nu ni marturiscese despre nece una sementia de ómeni, care se fia jocatu atâtea si asia diterits role in concertulu popóralor din tota lumea; se se fia luptatu cu atâtea viscole, cu atâta secali visfosi si nefasti, cu atâtea spade san-geroze si necruatiorie si cu atâtea clime straine si diverse, ca Romanii din asta Dacia mare si frumósa, — dar' nefericita.

Cu sute de ani potemus numerá luptele, ce le-au portatul Romani dela Nistru pana la Dunare si de la Pindu pana la Carpati, totu numai pentru asecurarea limbei si a vetrelor strabane, si numai scurte momente potemus numi acele timpuri, in care plugariulu cu linisice si ară pamanturile sale si senatulu administra-tiéra.

Cu tóte acestea Romanii au remasu Ro-manii si Dacia geografica totu aceea. Pomesce cu isvorul Muresiului séu cu alu Somesiului,

cu alu Oltului séu cu ale Crisurilor, ie-te de a lungulu Dunarei, si depre tóte tier murile acestor ape, — marturii seculario — ti vor sfasá inim'a, déca ea e curata romana, totu in un'a si aceasi limba, suspinéle adunce si horele duiosu plangatórie.

Gloria si libertatea romana stravechia gema si vérsa lacreme la aceste tieruri istorice, si cere ajutoriu de la Marte si Quirinu, ca odiniora eroul Achille, rapitu de decórea sa, de armele divine.

Cerc ajutoriu, caci 18 seculi a totu luptatu si suferit, s'a sutulecatu si a rabdatu, dar' acum numai pote, neci că i mai este iertatu!

Nu-i mai este iertatu, căci 18 seculi au fostu seculi de lupta pentru gloria si libertate, si totu 18 seculi de doreri si suferintie, si sôrtea — ar trebui se se schimbe, si totu nu va se se schimbe.

Si nece va mai poté rabda si suferi; căci somnele, carile dă adi romanimea tóta, nu mai sunt somne de-a suferi si de-a rabda, ci sunt somne de reinviere de caracterulu seu vechiu si cavalerescu, de pornire pre calea vechia, romana.

Si — despre unu atare semnu, care l'a datu romanimea din Biharia voiu se ve comunica de asta data.

Despre aniversari'a mortei lui Samu

Vulcanu si productiunca literaria arangiată de societatea de lectura a junimei romane de aici in 25 dec. a. c. st. n.

Dar' se vedemus cum a decursu aceasta festivitate funebra.

Era la 11 óra a. m. ultimele sunete ale campanelor in etara, dupa-ce implura aerulu cu ecolul melodielor triste, ultimulu „Dómine indurate spre noi!“ si „...fa-i memori'a eterna“ resună depre budiele creditiosilor Romani si poporulu undulă cu pietate si a nimă palpitanda catra institutulu nemoritoriu mecenate, in alu carui institutu sala era se se produca tenerimea, se arete lumei folosulu si progresele cascigate si facute la acestu institutu de crescere si cultura romanescă. Am venit pote ca chiar celu din urma intre toti ospetii, caci intrandu in sala, locurile erau deja ocupate de unu publicu numerosu si alesu.

Liniscea cea mai misteriosa domniá in sala, de pre fecie potei celi tristeti'a, ce stepane animale, caci trista era serbarea, ce s'a tie-nutu astadi intru memoria repausa si reinvia-toriului Biharieci!

Decorarea corespondientória a salei iucu n'a contribuitu putieni la colorea trista a festivitatii. Lumini ordinate ardoau si reversau o lumina melancolica in sal'a intréga; tipulu suritorulu Biharieci!

cu óresi care expresiune de linisco si mangaiare preste toti cei adunati aici, spre a-i aduce tributul cuvenintiosu de recunos-aintia si multumita. In giurulu lui se vedea represantatiunile spiretelor celor mai mari romane, a animelor celor mai binefacatorie si zelose, a Romanimei intrege.

Aici vedeamu tipulu eroului *Mihai*, arendandu catra resar'tu, ca cum ni-ar dice: „Pana la Dunare si Pontu“; colo *Dragosiu* vod'a; din colo metropolitulu resolutu si constante *Sinilutiu*, si alte tablouri cari de cari mai pretiose si romane, arangiate cu ordine si gustu nobilu.

Taerea profunda nu preste multu se interrumpe si corulu instrumentalu intonéza uou mersu nationalu, care numai decatú la primele acorde doiose, ne revoca in memoria, mandr'a *Moldoveifrumóse*; era mersulului *Stefanu Mare*.

Music'a incéta intre aplauzele publicului si suindu-se pre tribuna dlu condacatoriu Teodoru Rosiu, deschide festivitatea cu una cuventare, pre cătu de voluminosă si sincera, pre atatul de simburósa si romanescă, amesurata actului in celu mai strinsu intelese alu cuvenitului si de mare iusennata pentru istoria Romanilor din Biharia.

Dupa o introductiune acomodata, in car'a espune scopulu serbatorei, adeca: manifesta-

eu densulu si cu cei de la „Federatiunea“ sa. Mai multu; pentru ca se-i prescindem chiar si sperantia de atare onore din parte-ne, declaram cä, pre cătu timpu densii facia cu noi vor persiste in modulu si calea de pan' acuma, si pre cătu timpu va tiené seriös'a nostra lupta cu strainii impiatori, ignorarea nostra pentru „Federatiunea“ va fi mai consecintă, va fi absolută. Astfelui ea pote se-si verse foku si veninulu dupa gustu; pre noi nu ne va atinge, si celu putienu din a nostra parte caus'a si on. Publicu nu vor suferi scadere.

La asemenea loialitate din parte-le, dupa esperintia de pan' acum'a nefindu indreptati a contă, cauta se renunciäm.

Din resbelului franco-nemtiescu.

Pesta, 17 ian. 1871.

(L.) Parisulu, orasiulu frumsetielor si alussului, centrulu luminei din evulu mediu si pana astadi, — Parisulu isolat de lume de aproape patru luni de dile, astadi se bombardédia „neincetatu“ de prusso-nemtii civilisati! Locuitori din preurbile ce se bombardédia, chiar dupa dreptulu resbelicu ar fi trebuitu se fie incunoscintiati despros propusulu de bombardare, ca astfelui se se retraga din locurile ce au se se prefaca in riune, ca batranii, copiii si toti cei nearmati se si scape vieti de foculu pustifloru. Dar nemtii prussificati, nemtii civilisati si civilisatori, cum se dicu ei, nu mai respecta nici legile omenesci, nici cele ddieesci — ci, ca candu ar fi plecatu la venatoria de ómeni, si au facutu altu dreptu, dreptulu de potere, dreptulu bestialu, dupa care celu mai tare pote esecută crudelitati, de cari nici vandallii, nici hunii si nici mongolii n'au facutu.

„Gazeta crucis“ din Berlin, acestu oraculu alu regelui Wilhelm si adeverata spressiune a pietatei sale regale, nu mai pote de bucuria că „multa doritulu opu s'a incepulu“, si striga cu e itusiasm religiosu: „Domine ajuta-ni la marea nostra intreprindere!“ Astfelu se batjocoresce mintea omenesci si numele lui Ddieu de — ómenii religiosi si morali per excellentiam, cum se dicu ei astadi si cum s'au disu parintii loru.

E bine insa că se bombardédia metropola luminei, pentru ca se scia lumea si se scia posteritatea dupa mii de ani, că lumea de astadi, cea luminata si civilisata, deschisit lumea nemtiesca in comiterea crimeilor si crudelitatilor, e mai rea, mai pericolosa decatua astu vandalli si mongolii neluminati si civilisati; se se convinga ómenimea că lumin'a si cultur'a fora morală este celu mai mare blastemu pentru geniu ómenescu!

Pre langa töte barbarie ina Parisulu, intregu poporulu francesu nu se clatina in resolutiunea sa d'a luptă pentru mantuirea patriei, „pana mai este unu corpu d'armata pre parmentulu Feaneiei.“ Natiunesa francesa totu mai crede si spéra, ea ea trebue se reesa invingatoria din acestu resbelu. Chancy, ce e dreptu, se retrage de naintea mai potericului Fridrich Carl, si astfelui este impedecatu d'a veni intr-a-

jutoriu Parisului, a desiertatu orasiulu Le Mans, dar — precum se dice, acësta retragere ar fi chiar planuita din punctu de vedere tacticu. Chancy adeca, asia dicu barbatii competenti, in casulu extremu se va retrage pana la Cherbourg (in peninsul'a Normandie, la malul marii atlantice,) unde va tiené ca legatu pe Fridrich Carl. Un'a insa este de siguru că Chancy s'a retras in buna ordine si că aspirarea prussiloru, cumca armat'a lui ar fi cu totulu sparta, e numai o dorintia pia a dnieselor loru si că numerulu de 15,000 de prisonieri ce ar fi facutu Fridrich Carl lui Chancy, se pote reduce la unu patrariu, cum se va si adeveri mai tardiu. —

In resaritulu Franciei, Bourbacki in 13 ian. éras avu o lovire cu ostirile nemtiesci de sub comand'a lui Werder, intre locurile Arcey si St. Maria (in Franche Comte, aprope de Vesoul) in care lovire nemtii tura binisioru batuti, incatul au trebuitu se paresescia orasiulu Vesoul, atat de importante din punctu de vedere strategic. In 2-3 dile sértea Bel-fortulu trebue se se decide; sotindu poterile republicane din resaritul, sperantia pentru scaparea Alsaciei si Lotaringiei din ghiarele nemtilor — nu este preste potintia.

In media nopte ginerariulu Faidherbe éras dà semne de sine; po fiecare di face caté unu atacu contra armatei foste a lui Manteuffel, cu resultatul favorabilu pentru Franchia. Dar o lupta sangerosă, o lupta cumplita cum fura cele nainte de dñe septembri, are inca se urme pentru a se decide odata că caro dintre cei doi contrari are se incete d'a face necesu si greutate celualaltru. —

In 8 ian. Trochu a fostu se faca una mare erumpere cu garnison'a din Parisu, dar esperiandu că nemtii au multe poteri concentrate in direptiunea, in care a vrutu se essecute elu erumperea, acëst'a s'a amenatut pre cateva dile, facendu sub acestu timpu cele mai mari pregatiri pentru o erumpere deciditoria, la care duriulu Siècle provoca cu intetire pe Trochu si poporatiunea Parisului. Se punem capetu odata erumperiloru de felulu lui Bazaine si se simu siguri că Parisulu sc pote mantui — dice dñariulu republican. Astfelu sértea Parisului dilela mai de aproape are se se decide, ori bine ori reu. Noi, crediendu in poterea resolutiunii poporatiunii Parisului, in numerulu si spiritualu armatelor parisiene si in capacitatea bravului loru conducatoriu, in Trochu cela nepetatu, — noi speram că Parisulu se va deblocă spre resasiarea mai usiora a Europei nadusite. —

Diet'a Ungariei.

Siedintia casei representant. din 18 ian. 1871.

Se deschide la 10 ore sub presidiulu ordinariu. I. Györfy, referintele comisiunei centrale, ceterse reportul aceseia referitoriu la proiectul de lege pentru contingentul de recruti pre anulu 1871, pe care-lu recomenda spre desbatere generala. Cu referintia la specialitati ceterse unele modificatiuni, a nume in privintia titlului de „armata unguresca.“ P.

Kirdlyi, propune opiniunea minoritatii, care este, ca se se pastredie titlulu de pan' aci de — „trupe unguresci ale armatei comune.“ Amendou reporturi se vor desbatu luni-a viitoris. —

Presedintele cere atentiuenea casei a supr'a reportului comisiunei economice din 1870,5 dec, prin care se propune edificarea unei noue case pentru parlamentu. Nu este vorba de realisarea unui planu mare, ci de o lipsa intitotoria, pentru că n'au de astadi a arestatu, cumca edificiul d'acuma nu este durabilu. Roga deci cas'a se tramita reportulu la comisiunea financiaria.

I. Andrassy, ministrulu pentru aperarea tierii, respunde la interpellatiunea de mai de unadi a lui I. Kiss, că daca orasiulu Pesta face predispusetiuni pentru recrutare, procede numai in intielesulu legii. De insasi recrutare nu pote se fie vorba, nici de provocare catra junimea din Pesta, ministrul nu scie nimica.

I. Kiss e multiamitu cu responsulu ministrului, carele se ie spre sciintia.

Presedintele provoca membrii comisiunei esmisse pentru esaminarea foilarilor publice ca se se adune manu la 4 ore in sala de convorbiri pentru scopulu d'a se constitu. Siedintia se incheia la 10½ ore.

Caransebesiu, 27 dec. 1871.

(Deslucire in cau'a alegerei de preotu in Srediscea-mica.) S'a facutu o interpellatiune si s'au redicatu unele gravameni in cau'a alegerei de preotu in Srediscea-mica, la cari se dă respectiviloru interpelanti aeca deslucire, că consistoriulu competitente alu Caransebesiu-lui, luandu la rigorosa esaminare actulu amintitei alegeri, s'a afilu indemnatu a-lu intar'i si a denumi de pastoriusu sufletescu in Srediscea-mica pe preotulu Mihailu Juica, cu atatul mai vertosu, findu că densulu este celu mai calificatu dintre toti recurrentii candidati si necandidati de protopresbiteru atatul in privintia scintielor, cătu si a portarei lui n'orale exemplare si demne de recomandatul fie-cavui preotu, si findu că densulu este alesu cu majoritate absoluta de voturi. Si deca in privintia acestoi alegeri se pote imputa ceva protopresbiterului, de siguru nu pote fi, decatul zelulu si starvintiu a lui demna de lauda si recunoscintia, prin eari a esoperatu pentru amintita comună fruntasia unu preotu calificat, evlaviosu si cunoscatoriu de inalt'a s'a misiune. Deo ceriulu, ca se se aléga in viitoru in töte comunele nostre bisericesci de preoti totudeuna candidati cei mai calificati si apti, si atunci de siguru nisunti a celor barbati carii au pusu in viétia Statutului organican, negresit u se va ajunge spre inflorirea si naintarea bisericei si natiunei nostre.

In fine timpulu nu ne ieră a intră in polemii privitorie la formalitatatile acestei alegeri, dar aducendu aminte respectiviloru interpelanti cuvintele Apostolului Pavelu: „Form'a omora, numai spiritulu vivifica,“ totu de odata si in privintia cestiuenei din urma li descoperim, că „Telegrafulu romanu a fostu pana in dilele din urma organu oficiosu alu Episcopiei Ca-

ransebesiului, ceea ce mai alesu domnului din Dognécea, ca unu preotu, trebuiä se-i sia bine cunoscute. *)

B.

Brasov, 22 dec. 1870.

Cu corespondintia mea din 4 decembre, publicata in nr. 107 alu Albinei, am credutu că facu bine, provocandu publiculu romanu a esaminá cu seriositate resultate crescerei si a instructiunei de pana acum a copilelor sale prin pensionatele straine.

Unu pseudonim óresi-care ina, astandu atacatu unu pensionatu anumitu (pentru că astadi numai acel'a mai esista dintre cele straine,) — se pune cu töte poterile spre a-lu apera in „N. Fr. Kr. Zeitung,“ si nu se sfiese a subsumă in corespondintia mea si ceea ce nu stă într'ens'a. Acelu omu, carele a buna séma trebuie se sia unu vechiu jesuitu — si carele spre batjocur'a lucrului, se subscrise „Veridicus,“ tocmai precum se dice regale Wilhelm „temerarius de Dumnediev,“ — ad captandam benevolentiam publicului neromanu, — afirma, că eu m'asi fi esprimatu si in contr'a scólelor germane de aici, mai de parte că asi fi scrisu cumca nu e mare dain'a ce provine din desnatinalisarea acelor institute.

Eu n'am atacatu nici unu pensionatu anumitu si daca jesuitulu „Veridicus“ a aflatu de lipsa a aperă pe celu care mai esista, se vede, că-i a cunoscute slabiciunile. Incatul de spre desnatualisare, credu, că e destula dama, daca copilele nostre romani „indiferente“ de nationalitatea loru, si in acestu punctu sunt pentru noi pericolose ori ce institute straine — de care ina in corespondintia mea din 4 decembre n'a fostu vorba.

In meritul instructiunii trebue se-i spunu dlui „Veridicus,“ că astadi nu se mai socotesce de profesoru totu omulu ce scie carte; a trecutu timpulu dascaliloru, cari siedeau pe catreda cu o nrea in mana tocmai atat'a de lunga pe căta era scol'a, trantile de ametiala ale scolariloru, ruperea urechiloru, naval'a invetioriului pe furisit u supr'a scolariului, ca se-lu puna la pamantu spro a-i trage vre o 25, bovisarea de rostu pan' ce se turtau crerii copilului, — astea-su lucruri, cari se mai asta dora

*) Numai cătu detorintia de onora ni impuse a Ve asecură că interpellatiunea nici n'a fostu din Dognécea, nici nu s'a facutu priu mana de preotu. Responsulu cu arestatarea la resultatu este pururiul celu mai bine sunatoriu; si cu töte, pentru a nostra justificare trebue se reflectam cu töta apesarea curentului, că — nici o plansore si nici unu atacu nu s'a publicat in fóia nostra din cau'a, seu contra personei parintelui JUICA, care-i — totu respectulu! Prin acesta declaratiuno credem că va si satisfacutu de ocamdata celu putienu si on. Comunitate, ce asemenea ni s'a adresatu, er mai vertosu provocandu la eminint'a persoanei alese la a dôu'a alegere. De actulu ilustrei persoane, ce ni lu comunicara originalu si pre care i-lu vom returna, am fostu informati, cevasi mai nainte, si de a dreptulu; dar am fostu informati si despre istoria cum s'a nascutu elu. In fine, ori cum se fia, noi gratulam comunitati cù a reesit u cascigă unu preotu demnu!

Red.

tiunea de recunoscintia catra mecenatete natiunei Samuilu Vulcanu; considerandu imprejurarea trista, că la noi (in Beiusu) sunt de totu rare conveniri nationali, se folosesce de ocazie spre a vorbi despre necesitatea imperativa de insociri nationali. In deduciunea acestei teme dice intre altele: „Tesarulul celu mai scumpu alu Romaniloru a fostu si este nationalitatea, caracterul aceseia limb'a, si condit'una subsistintie amendurora, libertatea.“ Din acestea-si forméza oratoriul trei membri simetrici, aratandu iubirea Romanului catra nationalitatea, limb'a si libertatea sa; apoi atinge decadint'a nationala, ce o aserie cu eventele lui Baritiu, „despotismul de töte speciele si stingerei luminaloru sciintiei.“ Starea cea desolata, la care ajunsese Romanul si maltratatu si batujocoritu pre vechiulu seu pamentu, a fi considerat de strainu in vatrele stramosiesci, a fostu grea tentantiune dara n'a potutu se-i curme firulu vietii, — dice oratoriul si-si exprime convictiunea, că cu cătu a fostu mai rapede si mai violenta caderea nostra, cu atat'a este mai incéta, ina si mai secura redicarea.

Condițiunele inaltierei natiunale le descrie in urmatörile: „Credint'a intr'unu venitoriu mai ferice a strabatutu acum pepturile tuturor Romaniloru; ina considerandu im-

prejurarele timpului in care traimu, credint'a si sperantia intr'o sorte mai ferice, nu este de ajunsu, ci debue se ne convingem cu totii, că spre a ni aporă si asecură bunurile cele mai sacre, ale nationalitateli si libertatei, pre langa nutritele sentiente de nationalitate si pre langa aspiratiuni de libertate, cauta se mai avemua inca si alt'a d'a sacrifică, si inca mai multu decatul sangue si viétia. In timpulu de fatia nationalitatea nu se pote sustine, libertatea nu se poate cascigă numai prin sange si viétia, ci mai vertosu prin poterea spirituala si materiala, prin cultura si avere.

Tierile nostre de aceea au ajunsu mai la ruine, căci li-au lipsit u acesti faptori de potere, macar că töte le-au sacrificat pentru natiunite si libertate, ina acesei töte au fostu putine, au fostu numai ómoni ga'ta spre morte, au fostu numai — asiá-dicendu carpe de manu, nemici mai multu. Venitoriu natiunalu ni-l potem asigură numai déca ne vom in gradit cu cultura si avere, căci numai aceste impreuna dau unei natiunei destulu pondutu atunci, candu este vorba de lupta pentru cele mai scumpe bunuri, pentru nationalitate si libertate.“

„Spre a inainta cultura si avea natiunala ina nu este destula lucrarea despartita a sengdratelor, ci se recere unirea poterilor, se recere ca se ne intielegem intre noi a facu cu poteri impreunate lucruri, ce unulu căt' unulu seu nu le-am poté face, seu le am face cu mare greutate.“

Vorbindu mai cu de a dinsulu despre ne-

cesitatea intruniriloru natiunale, dlu conduceatoriu continua: „Ni se imputa din mai multe laturi, că nu ne insufletim destulu pentru interesele nationale, nici le intielegem bine, si amblam si cali diverse, fie-care venandu numai interesele sale particularie, era la intregu, la natiune pré putienu cugetămu, cu atatul mai putienu coluceram spre fericirea ei, carea debue se constitue fericirea nostra colectiva; ni se dice, si mai că cu dreptu cuventu, că si candu ne insufletim pentru ceva maretiu, pentru ceva nobilu si natiunalu, insu-

ficitia nostra este trecatoria si nu tiene nece pana la inceperea seriösa a opului; insufletirea nostra este ca foculu de pafe, pre cătu se aprinde de rapode, pre atat'a si grăbesce a se stinge. Grele imputari acestea pre cari nu le potem deminti altumintrelea, decatul — deca ne vom impreuna vointele si le vom atienti spre inaintarea spirituala si materiala a natiunii deca ne vom impreuna poterile pana aci respondite, tinandi si ni cascigă medilöcele aceleia, cari se ni asigure venitoriu comunu si se ni redice onorea in presinto; deca ne vom intielege se formam intruniri seu insociri curatul romane, insociri spre inaintarea culturei intre poporulu nostru preste totu si intre noi in parte, insociri a nume pre inaintarea bunastarei materiale. Unulu căt' unulu suntemu dobili, dura impreunati la olalta vomu si taru si respectati; in bine ne vom bucură impreuna, in suferintie ni vom usiură unulu altuia sarcin'a si ne vom mangaiá imprunutatu.“ —

„Dara ce se perdemu atatea cuvinte.“ — continua oratoriul cu referintia la impregiurile locali, — „candu nu esista unu suflet de Romanu, carele se nu recunoscă lips'a insociriloru, o lipsa ce se dovedesc si prin aceea, că ai nostri in massa ieu parte la insociri straine, partindu si naintandu prin acést'a interesele altora si negrigindu pre ale sale; in massa lu-

pe la iesuiti ici colea si pe cari le pomenescu numai ca se aretu cam de pe ce timpuri cunoscere omului nostru scol'a.

Nu le pomenescu ca peccate ale pensionatului aperatu de „Veridicus,” caci acel'a de siguru este astazi mai bunu, insa nu e la culmea chiamarii lui, si a nume nu incat potu veni in consideratiune postulatele crescerei de femei romane. Elevele n'au impartiala acurata in studiile loru; d. e. scie omulu nostru din vre o programa a acelui pensionat, caci se propune din limb'a romana in fie-care clasa; sunt elevele impartite in clase incat privesc studiul limbei romane? Cate eleve romane ne poate insira astazi amiculu Romanilor „Veridicus,” cari se scie serie romanesce dupa gramatica, se intielege cu ori ce ortografie?

Nu e de ajunsu numai se merge profesorulu in casa, clu trebuie se aiba si o programa, caci de alimintrea va incepe fie care ce i place. S'a chiamatu vre odata pana 'n anulu trecutu profesorulu romanu, ca se faca program'a pentru diversele clase? s'a facutu vre odata programa in conferinta profesorals, ca se nu se 'ncarce scolarii dupa placulu fiecarui profesoru? — Atatul despre scola, caci e pre destulu unde nu se afla nici atat'a. — Scie mai departe, omulu nostru ca elevale dormu seu celu putien ca au dormit in mare parte pe mese si pe scaune? Scie ca elevale nu sunt ne'nteruptu supraveghiate mai cu sema in dormitorie? — Atatul despre internat, caru nu-i dorim morte insa o indreptare radicala.

Ce se atinge de musica, atat'a stă, ca elevale cari au invietiatu la profesorulu Humpel, au invietiatu musica, dar n'au invietiatu tote la elu si ast'a e bila, care a facutu pe cele mai multe romane de nu sciu music'a. Si aici a esistat lips'a de o programa regulata. Concertele acelui pensionat de cari pomenesc „Veridicus,” este o mare nesfieala a face meritu alu pensionatului. Ele se executa, dupa cum pre bine este sciutu, de barbatii si dame intre cari abia se presenta cate un'a seu doue eleve; era barbatii si cu dozebire damele acalea sunt parte maro eleve de ale Dului Humpel.

Dice mai departe parienteles iesuitu, ca s'au cultivat doue eleve, cari functioneaza ca invietatoare? Dar ore daca acele eleve ar fi fostu intr'o mana dibace de romana?!

Incatuscii despre limb'a francesa, „Veridicus” ni imbie garantia cu numele unei persoane. Dar i cunosc poterile dascalesci? Me miru, cum 'si inchipuesc, ca va face pe scolariulu romanu se pricpea cutare regula acelu invietiatoriu, carele nu se poate intielege cu scolariulu seu de felu precum este casulu la persona din cestiune. Scolariulu — mai cu sema incapatoriu — are lipsa de unu pedagogu bunu, insa se nu fia mutu! Mutu e insa de siguru acel'a, carele nu vorbesce limb'a scolarinului; cumva nu e vorba de o invietatura la „papagai.” Eta blamagiu! Spunu, ca nu mai esista scola'lului „Veridicus” si versurile, ce le a citatu in „Eingesendet,” alu seu le poate pune pena'n palaria.

Noi cerem de la ori care institutu se

ni creasca cepiii si copilele nu negativu ci positivu natiunalu; nu ne multiamumu cu aceea, ca nu ni-i desnationalizesa, ci pretindemu se ni-i faca romani inflacarati de mici mititei, precum o facu si alte natiuni cu copiii loru, si a nume natiunile cari ne ataca in esistint'a natiunala. Acet'a se o ie bine a minte publiculu nostru romanu; noi, romani, ne astam in lupta, in resbelu, ce e dreptu — defensivu, pentru esistint'a si innaintarea nostra natiunala: si potava ore unu romanu cu inima si pricepere romana se astepte o devingere si respingere eficace a atacurilor indreptate contra esistintei si innaintarei nostra natiunale printro calificatiune pasiva seu negativa a generatiunei nostra de veri ce secsu?

Se ne ferescu Ddieu de astfelu de credintia natiunala si de doctrine ca a iesuitului „Veridicus” din „N. Fr. Kr. Z.” —

De pre Campia Ardelenii, gerariu 1871.

(In cestiunea si interesulu Bancei generali „Transilvani'a.”) In numerulu 114 al Albinei a aparatu o incunoscintare si scusa din partea lui I. E. Tieranu din Temisiora, — in carea anuncia publiculu romanu banatianu: retragerea sa de la agentur'a bancei generale „Transilvani'a,” desaprobandu tienut'a numitei bance fatia cu publiculu romanu.

Consentim in multe cu dlu Tieranu, in catu pentru cele ce le spune in cestiunatul anunciu, — dar pentru aceea totusi cauta se desaprobadu procedura ce a aleu, caci — e lucru pre firescu, cumca institutu acest'a n'a avutu si nu poate se aiba colore curat u natiunale, fiindu ca elu s'a infinitat la apelulu mai multu alu sasilor, conlucrandu apoi si romanii in mare mesura la prosperarea si inflorirea lui. Debe se recunoscemu insa cumca precum nu erau in stare sasii, in concurrent'a mare de astazi a societatilor de ascurare, in tocmadura nu poteau romanii, in referintele loru actuali se infinitieze singuri de sine unu atare institutu salutariu.

Ni se impare ca — colorea cutarei corporatiuni se arata mai vertosu la factorii ei, — si prin urmare si banc'a „Transilvani'a” va avea acea colore natiunala, de carea se vor tione in majoritatea membrui ei; pentru aceea lucrul inceputu nu potem a-lu parasi, ci din contra se ne incordam tote medilcoale posibili, ca se cascigam cu catu mai multu terenu in diregerea sortei cestiunatei societatii. Ocasionea cea mai binevenita spre ajungerea scopului acestui este acum, candu la adunarea generala prossima, conchiamata pe finea lunei curente, ne vom intunui cu totii, ca se modificam statutele si usulu de manipulatiune a numitului banco, dupa recerintele nostre comune, si acest'a se poate numai prin unu zelu deosebitu, aretandu din partea concernintilor membri romani.

Nainte de tote se cere de comunu, ca capitalele disponibile se se imprumute — nu numai pe langa cavarea seu garant'a unei case sibiiane, ci acele se se deei si pe langa ipotece secure a membrilor, ce au proprietati alocuri unde sunt introdusa cartile funduarii.

Tem'a acest'a s'a discutatu destulu si prin foile noster de publicitate, — prin urmare avem firme sperantia, cumca barbatti nostri cari participa la administratiunea suprema, catu si aceia cari vor fi presenti la adunarea generala, vor nisui, ca se se introduce modalitatea atinsa pentru fructificarea banilor, prin ce vor ajunge a poti participa si cei mai departati de Sibiu, — pre candu cu usulu de pan' acum au avutu unu felu de monopolu numai cei din apropiarea resedintei administratiunei centrale.

Totu numitii domni participatori la adunarea generala ar ajutora in mare mersu interesulu materialu alu poporului nostru, candu ar mediloci, ca baremu pe anulu venitoriu se se estinda afacerile bancei si a supra ramului de ascurarea vitelor desclinitu pentru partea nordica de campia a tierei, unde poporulu romanu mai preste totu traieste din tineretua si crescerea vitelor cornute, si unde mai adese este acel'a bantuitu de epidemie de vite. —

G. u. *)

Aradu in dec. 1870.

Congregatiunea comitatului nostru nici in triliniulu din urma nu trece, for de a lasa majoritatea comitatului in amaretiune. — Ca intr'unu comitat romanesc ca Aradulu avem stepanitori straini — ne dore forte, candu insa vedem ca stepanitori sunt de odata si inimicii numelui romanu, dorerea ni se redice la culme. Administratiunea comitatului pana la pactul dualisticu, cativa putieni ani a fostu concordiuta unor barbati romani; era admirabilu progresulu romanilor pe acelu timpu, desceptarea intelectuala se latia si cunoascintia de sine din ce in ce se desvoltava. Faptele si resultatele nostre de atunci fatia de relatiunile in cari stam in astazi cu auctoritatea comitatensa, in majoritatea poporului escita suspine si doreri.

Congregatiunea avu locu in 2 si 3 Ianuaru st. n. Sal'a comitatului cuprindea unu numeru considerabil din membrii comitetului comitatensu. Dintre ai nostri si cati ii avem in acesta corporatiune formandu ei minoritate, sunt disgustati de procedura majoritatii magiare, si pentru aceea de abia se presintara cei din diregatorsi. Dintre actele acestei congregatiuni este de insematu pentru noi alegerea de jude de cereu in Radna, ca un'a ce ne atinge mai de aproape. Este cunoscutu on. Publicu romanu cu ocazie restaurarii din 1867, partidu romana din acestu comitat a facutu unu pactu ore-oare eu partidu magiara, prin care magiarilor s'au cedat doue cercuri electorale; cu aceeasi ocazie s'au stipulat, ca dintre oficialele comitatense in cari se se algea romani si in cari magiari. Astfelu s'a staveritudo in cerculu Radnei judele si jurasorulu se se algea dintru romani, ceea ce s'a si intemplatu atunci. G. Popu, jurasorulu, a reposatu la anulu 1868 si in loculu lui se alesa magiarulu Suhajda, care mai tardiu destituindu-se, in loculu lui se

* Primum cu placere propunerea ce ni faceti; numai un'a ve rogamu: scribere ceva mai legibila!

Red.

alesa era magiarulu Zubor. Astfelu fratii magiari si calcara de doue ori parol'a in acestu cercu. De curundu reposandu si insusi judele Mihailoviciu, romanii se asteptau, ca loculu lui se se deplinesca prin altu romanu, insa spre cea mai mare mirare a nostra se alesa era magiaru, si asi aceta pretura curat u romana, in contra dreptului si pactului — astazi este curat u magiara, nou alesulu jude nici ca scie unu cuventu romanesc.

Pactul (de nu s'ar fi facut!) de altintrele s'a calcatu si in cerculu Josasielului, unde in loculu jurasorului romanu s'a alesu unu magiaronu, despre care se scie numai atat'a, ca este foru vre-o pregatire, este numai unu ostasiu simplu, pre candu tenerii nostri cu pregatiri depline sunt delaturati. Asia patim noi pe aici cu fratii nostri, pre cari — de si ca maioritate absoluta — au cautatu a n'i ave de frati, ei insa ni resplatescu cu suprematia cea brutală; nici ca ne ie in vre-o séma. —

Am premisu, ca pana la incheierea pacului, va se dica pana nainte de a avea acesta multa laudata constitutiune, a magiarilor, romani din acestu comitat faceau progres in-tot tate intreprinderile, reminiscintele acelui timpu sunt mai vertosu notarii comunali romani, alesi in mai multe comune ale comitatului; poporul desceptat unde numai i se deschise ocazie, nu mai voia a sci de notari straini, ci ii privia de impedecatori intereselor comunali. Astazi, dupa ce timpul s'a schimbatur, si regimul are alta fatia, — auctoritatea comitatului nu cauta la interesulu si indestulirea majoritatii, notarii romani astazi sunt spin in ochii diregatorilor magiari, ei sunt maltratati dupa cum nu se cade. Chiar audu, ca bravul natinalistu, notariul din Pilu Avramu Voscinariu, sub diferite proteste este citat cu la comitat, candu la directiunea oficiolatalui de contributiune, este amenintiatu in totu chipulu numai ca se-si perda increderea poporului; si acet'a provine de acolo pentru ca densulu ca notariu conscientiosu, a dovedit ca antecesorulu seu, unu polonu magiarisatu, P—y, a facutu in banii comunali o defraudare de vr'o doue milioane. Acelu P—y ca notariu dostituitu pentru astfelu de fapte, asta-di este executor de contributiune (!) in districtulu directiunei aradanc. Frumosi executori mai avem! (Ca in Ungaria, de candu e ea si a fostu pe man'a magiarilor. Red.)

Notarii comunali, ca unii cari prin inteligiinta loru de comunu conducu antistie si prin acestea si pre comune mai intru tote causele comunei, si fiindu ca de unu timpu inedecate parte pentru ca in notariatele romane vacante mai in totu loculu s'au alesu si se alegu notari romani, prin ce apoi candidati magiari s'au immiliuiti si prin immultirea loru li crease de odata si frie ca vor ramane nealesi, — parte pentru ca notarii romani, cu mica exceptiune, sunt devotati intereselor poporului, care i-a onoratu cu increderea, de aceea dd. magiari cu ei nici din departe nu se potu imprezentati, si de aci provinu apoi sicanariile.

Am se mai atingu si aceea, ca spiritul nationalu, de care in anii trecuti erau inspirati

am partea la insocirile altora si cumperamur rusinea nostra propria cu scumpi banii nostri. Daca cautam in giurul de noi, ni se redice rosiatia in facia candu vedem trist'a stare sociala, in care ne astam; noi Beiusenii debue se ne rusinam si naintea unor comune satene, candu noi aici in orasul, in centrul unui districtu intinsu, locuitu mai numai de Romani, nu avem macaru unu anghieletu, ce l'am pot de numi locu de convenire, locu de intalnire pentru Romani. Sunt altii mai competitivi, decat putienata mea, cari mediteaza de multa depre trist'a nostra stare sociala, acestia vor fi avendu dora cause intemeiate, pentru cari nu pasescu inainte, si eu sum cu multu mai nou in mediul lui DVostro, decat se-mi arogu cunoascintia deplina a podecelor care se opun infinitarei unei insociri romane. Din unele laturi se aduce nainte sericiu, de carea ne plangem in totu minutulu, dar acet'a nu poate se fia causa destula, nu, pentru ca societati straine inca contribuim materialmente si totusi in privint'a nutrementului sentimentelor natiunale o patim ca acel caletoriu carele si-a pusu merindea in strait'a altuia si pre cale n'a potutu manca atunci candu i-a fostu lui somi ci candu i-a placutu celui cu strait'a. Din partea petrecendum cu atentiu miscaminte nationale de aici, (de le potem numi asi,) m'am

convinsu despre doue impregiurari, din cele mai fatale, impregiurari cari nu me sfiesc a le dice pre nume, si a nume: susceptibilitate personali de o parte, era de alta rusinosa nepe-nare. Unii barbati de ai nostri, provediti cu cele mai frumose insusiri personale pe langa cea mai buna intentiune au frosi care temere de susceptibilitati personali, ce s'ar nasce atunci, candu ar luu ei iniciativ'a, candu ar cercu ei se intrunescu pre Romani in cutare societatea nationala, caci cauta se o spune, ca multi dintre ai nostri nu considera fapt'a cea buna, scopulu celu sacru, ci considera persona de la care purcede ele."

De aci manecandu oratorele provoca pre auditori, se conlucre toti spre a delaturat rivalitatile personali, era nepasarea o apostrofedia cu cuvintele celebrului nostru barbatu Georgiu Baritiu: „Indolenti'a, nepasarea, apathia mortalita este fatala si condemnabila ne conditiunatu la ori care poporu, prin urmare cu atatul mai vertosu la natiunea nostra; pentru ca acestu virtut, in puseiunea nostra, ni poate cauza morte, candu din contra altora popora si mai luminate si mai bine consolidate, poate si mai numeroase abita li ar cauza o dorere de capu.”

Din analisarea acet'a mai larga poate cu noscere si onoratulu publicu mai indepartat sprijinu si directiunea nationala, in carea tinde a lueru onoratulu corp profesorulu din Beiusiu,

Dupa aceta evenimente urmata de aplausi prelangite, corulu instrumentalu intonat era una piesa natiunala, executata spre multumirea publicului intregu; pasindu apoi tenerulu Ioane Groza la tribuna, espusa pre largu vieta si faptele memoriorului Vulcanu si corulu vocalu incheiata acesta biografia cu „Eterna-i sia suvenirea!”

Acum tenerulu Ioane Cupcea se urca pre tribuna si dechiamă poesi'a de Arone Densusianu: „Catra renegati si vendictori,” o dechiamă ca petrusu de amaretiune adanca. Apoi urmă un'a disertatiune „despre limb'a si literatur'a romana, specialu pre tempulu lui S. Vulcanu”, compusa amesuratul tempului, si propusa in tonu marcata — de tenerulu Ioane Valeriu Barcianu, cascigandu consentirea tuturor ascultatorilor.

Dupa aceea intonat corulu vocalu poesi'a de Moise Tom'a: „Intra suvenirea a operatorilor de natiune”, finindu cu: „Mai dă Domne atotupotinte unu Vulcanu adeverat!”

Pasindu tenerulu Georgiu Sfărlea la mediul, dechiamă poesi'a: „Copil'a Romana,” de Josif Vulcanu, la cari toti auditorii si manifestara complacerea prin aplause sgometoste.

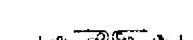
Corulu instrumentalu intonat era una piesa nationala: „Copilitia de la munte”, de V. Aleandri, electrisandu animile spitalilor.

Dupa tote acestea dulci nutrimente de minte si inime, dlu presedinte alu societati Teodoru Körény indreptă cateva cuvinte seriose si parintiesc, incunoscintiandu publiculu despre una telegrama gratulatioria de la societatea de lectura a junilor teologi din Gherla, si multumindu d'un'a data ospitilor in numele societatei de aici de lectura pentru partinirea si imbratisarea caldurăa a intreprinderilor fragede, dura nobile a tenerimii studiouse, si rugandu-i ca nici pre venitoriu se nu detraga acesta imbratisare fratișca!

Opștii se departara petrecuti de sunetele unui mersu nationalu, intonat de corulu instrumentalu; toti de buna séma meditandu mai cu profunditate despre benefacerile acestui institutu in specia, si despre cele ale culturii nationale in genere, si binecuvantandu pe șuritorul acestui institutu si pre naintatorii culturii natiunale. —

Incheiu si eu acesta descriere a unui actu natiunala de insematate a nume mare pentru Romanii Bihoreni, repetindu ca — Romanulu ori si unde, ori si candu, totu Romanu este si va fi. —

.... Valeriu

barbatii nostri de aici, desi nu potu dice ca i-a paresit, totus se veda si mai amortit. Vreandu a sci cauca a acestei decadintie, am devenit la doue propositiuni: seu ca romanii s-au descuragiat prin luptele ce le-au portat cu partid'a magiara, seu ca vin'a o porta partid'a romana pentru ca s'a sfasiat. Aceasta din urma causa o credu cu atat mai vertosu, cu catu partidurile romane nici in cele mai momentose cause nu se potu intruni. (Nu, pentru ca s'a verit tradarea fanfaronilor in sinu-le, si ce combina si planedia trei intre sine astazi, manu este denunciatu guvernului si inca facutu cu corme! Nati observatu acesta? — Red.) — Unu scopu avemu, de asemenea inspiratii trebue se simu petrunsi, principiele se nu ni le facem pendinte de la persone, ur'a intre frati nici odata folositoria nu a fostu. (— Ba guverniale in politica o platescu cu bani si alte favoruri. Red.) Se ne sufleteam la lupta prin intruniri fratiesci, caci numai asi vom poti insufi respectu in antagonisti, din contra vom cadet totu mai tare si responsabilitatea pentru decadintie o vor portat cei ce nu cunosc lipsa impacatiunei —

Cristian.

Pentru nefericitii francezi.

Precum aretaramu in nrulu 1. alu anului, sum'a publicata pan' aci, de 1029 fl. 20 cr. v. a. 170 $\frac{1}{2}$ franci, 1 taleru reun. si 3 duodieceri in moneta sunatoria, am transpus o la destinatiune. Adress'a nostra catra consulatulu francesu, si — precum speram — si respunsulu, vom publica intr'unulu din nrii cei mai deaproape; in tr'aceea incepem a publica unu nou siru de colecte. —

Din Fagaras in Transilvania, prin dlu J. Dima Petrascu, directoru la scol, normale "Radu Negru" ni s'a trimis o suma de 25 fl. v. a. la care au contribuitu.

J. C. Dragusianu, vice-capit, distr. 5 fl., fratii Aurelia Flaviu, Alessandra si Traianu Sterca-Siulutu 4 fl., J. Antonelli, vicario for., P. Popescu protopresv. gr. or. si J. D. Petrascu, cate 2 fl., G. Fagarasianu primariu, N. Cipu, percept., Ar. Densusianu adv. M. Popu, neg., Vas. Popu, neg., J. Gramu, ases., N. N. Pomiliu, B. de Lemenyi, protonot Ilariu Duvlea, vice-fisc. N. Goroiu, cancelistu, cate 1 fl.

Din comun'a Socodoru, cottulu Aradului, prin dlu J. Savonescu, ni s'a trimis o suma de 20 fl. 20 cr. v. a. la care au contribuitu:

J. Suciu, not. si P. Martinu, econ. cate 2 fl., P. Chirila par., V. Tiaposi, par., St. Tulcanu, par., si J. Savonescu, inv. cate 1 fl., Fl. Jigau, econ. 60 cr., G. Chirila cojo., I. Ghiungiusainu, econ. Mihai Indricau, econ. cate 50 cr.; Dem. Ambrusiu si Lazaru Lascu, ucon. cate 40 cr.; Dem. Tiaposi, industr. si N. Moaleru ospet. cate 30 cr.; I. Morsieu ospet. 25 cr.; Vas. Barariu, Stef. Juncu, At. Morsieu, As. Martinu, Nic. Susanu, Dem. Motiu, P. Jancu Marta Alessutia, Persida Ciosu, Teod. Cosma, P. Juncu, Fl. Indricau, I. Mladinu, I. Cresta, G. Marausianu, Simeonu Nunau, G. Mladinu, G. Morsieu, L. Ciobanu, N. Uncu, Flora Puica, Dem. Uncu, Maria Morariu, El. Jancu, N. Chirila, J. Adocu, Z. Uncu, P. Secasianu, D. Mladinu, si Pav. Simandanu, toti econ. cate 20 cr.; J. Susanu econ. 15 cr.; D. Motiu, C. Adocu, El. Jancu, Teod. Rotariu, T. Secasianu J. Sabau, G. Uncruti, Proeop. Durcau, P. Adocu, J. Adocu, D. Chirila, P. Buduca, J. Vladalau, J. Motiu, Vas. Buduca, D. Morsieu, P. Petrisioru, T. Besiti, Sofr. Besiti, Jonasiu Uncu, At. Adocu, Toad. Uncu, si M. Vadabanu toti econ. cate 10 cr. —

Din Aradu din partea dui Joane Popoviciu-Desseanu, advocatu, ni s'a trimis 10 fl. er din partea dui Dr. Joane Papu, advocatu 2 fl. La olalta 12 fl. v. a. —

Din Curticiu, prin dlu par. Moise Bocijanu, ni s'a trimis a treia lista cu o suma de 3 fl. 50 cr. v. a. la care au contribuitu:

G. Rocsinu propriet. 1 fl. J. Marisiu econ. S. Andrei Sidoanu propriet. J. Ursu, propriet. G. Iauru econ. cate 50 cr Teod. Olariu econ. Aurelia Bucisanu, cate 20 cr. N. Bradeanu econ. 10 cr.

Aceste liste la olalta facu sum'a de: 60 70 cr. —

(Publicatiune of.) Cercularie emise de consistoriulu gr. or. oradanu.

I.

In legatura cu normativele emise de aici

sub 7 Iuliu a. c. Nr. 59/14 B. in treb'a functiunilor preotiesci, ce sunt de a se administre prin preotimea parochiala la personele militarie, conformu emisului inaltului ministeriu ces. reg. alu trebiloru comune belice din 24 Juniu a. c. Nr. 3436. si slu inaltului ministeriu reg. ung. de cultu si instructiune publica din 17 Sept. a. c. Nr. 17,626, pentru strena observare din partea preotimei parochiale se prescriu urmatorele.

1. In registrele matricularie, cari pentru personele militarie s-au introdusu pana acumu, ori se voru introduce de aci nainte, preotimea parochiala numai acele functiuni trebue se le induca, cari se tienu de persone militarie, supuse jurisdictiunei preotimei castrense.

2. Despre ori-ce functiune preotiesca, ce se administra persoanelor militarie, preotimea parochiala carea a implinitu functiunea, area face estrasu matriculariu, si alu tramite pe calea superprioritatei competinti militarie la oficiulu preotiescui castrensu alu districtului de intregire de care se tenu respectivele persone militarie dupa impartirea loru.

3. Preotiméa parochiala are a introduce pentru personele militarie qesbile registre matricularie si in acele locuri, unde se afia despartiaminte militarie ale caror'a corelatiuni limbistiche poftescu, ca acolo in anumite timpuri se se tramita cate unu preotu castrensu in misiunea de a tieni investituri religiose seu a imprimi ori-ce alta functiune.

4. In casulu vre-unei indoel, ce ar avea preotimea parochiala la aplicarea normativelor generale, e de a se face intrebare pe calea consistoriala la Vicariatulu apostolicu castrensu, care va da deslucirile necesarie pe calea consistoriala, er in casuri de urgintia, si de a dreptulu.

Pré on. D-Ta esci insarcinatu a pune in circulare ordinatiane de fatia la preotimea din protopresiteratulu submanuatu, cu acelu adausn: ca estrasele matricularie, atinsu in punctulu 2, precum pana aci, asi si in venitoriu vor fi de a se substerne pe calea consistoriului; insemandu-se numele si numerulu regimentului, de care se tiene respectivulu militariu.

Oradea mare, 9 novembre, 1870,
Consistoriulu gr. or. oradanu.

II.

Nr. 308 B.

S'au datu mai multe casuri, un de mortea veduveloru seu a orfaniilor militari numai dupa treocerea mai multor ani s'a facutu cunoscuta la loculu seu, cu scopu de a se si stă pensiunile seu provisunile gratiali ale a celor'a.

Ca dara astfelu de abnormitate pe venitoriu se se incungiure, in urmarea emisului inaltului ministeriu reg. ung. de finantie din 18 augustu a. c. Nr. 31.333 si alu inaltului ministeriu r. u. de cultu si instructiune publica din 22 sept. a. c. Nr. 19.686, se pune in detorintia preotimei parochiale: ca la intemplantare, candu more vre unu individu militariu, care a avutu pensiune ori provisune erariala, seu candu se cununa veduv'a seu vre-o orfana romasa de atare individu militariu pensiunat u ori provisunat, astfelu de casu de morte seu cununia de jocu se lu faca cunoscute la respectiv'a superioritate politica; de unde aq'oi acel'a se va notifică mai departe la autoritatile competinti militarie.

Pré on. D-Ta vei publica numai decatua acesta normativa in submanuatulu protopresiteratu, spre urmarire strinsa din partea preotimei parochiali.

Oradea mare, 9 Novembre 1870.
Consistoriulu gr. or. oradanu.

III.

Nr. 330. Se.

Domnulu ministru reg. ung. de culte si de instructiune publica, prin scrioarea de datulu 24 septembrie a. c. Nr. 21.555, a expresu dorint'a: de a se instrui si individii adulți adeca cari acum sunt in versta, dar nu si au potutu cascigă mai nainte instructiune in scola; avându totodata la dispusenule ulteriore, ce inspectorii reg. de scole vor se le intreprinda in acesta privintia, si accentuanu deosebi: ca pe scopulu acesta legislatiunea a resolvutu pana acumu, si e plecata a resolvi si in venitoriu sume considerabile.

In legatura cu acestea, inspectorulu reg. de scole din comitatulu Biharei, prin scrioarea de datulu 5 octombrie a. c. Nr. 511, face cunoscute, cumca pentru efectuarea instruarei celor in versta, s'a otarit premie si a nume:

Investiatoriul seu ori cine altulu, care a investiatu cetera si scriere pre unu individu in versta, va capeta 3 fl. — pentru individulu, care deja a sciutu ceteri si l'a investiatu numai scrierea, va capeta 2 fl. desclinitu; va se dica: pre cati individi va fi investiatu, de atate ori va capeta cate 3, respective cate 2 fl.

Pentru realizarea acestei intențiuni nobile, subsemnatulu consistoriu, in urm'a provocarii organelor guverniali, asta cu cale a dispune: ca acelu investiatori seu altu membru al comunitatii bisericcesci din statulu preotiescui seu mirénu, carele va voi se instruzeze pre adulți, se se insinu numai decatua la comitetulu parochialu.

Investiatori de regula au antaietatea naintea altoru privati. Numai cu scirca, cu permisiunea si sub responsabilitatea comitetului se poate intempla astfelu de investitare. Asideria comitetulu are se des apoi adeverintia despre resultatulu investitarii. Investiatoriul, carele a instruitu, are lipsa de adeverint'a comitetului, cu carea se-si poate capeta remuneratia banala in urm'a representarii, ce va se se faca pe calea consistoriului catra organele guverniale.

De altintre consistoriulu acesta in tota cele ce privesc instructiunea celor adulți, cu atat'a mai putinu trage la indoilea dreptulu de supra-inspectiune alu organelor guverniali, caci remuneratia se va da de la guvernului terti.

Subscrisulu consistoriu doresce se se deea cea mai mare publicitate acestui cugetu salutariu; de aceea Pré on. D. Ta esci insarcinatu, a comunică numai decatua acesta ordintiune preotiei submanuante, tuturor comitetelor parochiale si tuturor investitorilor submanuati; apoi a o publica si in sinodulu protopresiterulu ca indemnu mai vertosu pentru investitor, de a nu lasa ocasiunea se treaca nefolosita, ci se se apuce de lucru cu atat'a mai alesu pentru ca lucrarea loru la acesta investitare nu numai va contribui multu la cultur'a poporului nostru, ei de odata va se aduca si folose materiali pentru investitor, caror'a li se da ocasiune, ca priu instruirea celor desvoltati se-si imbunăseca starea materiala cu sume considerabile de bani, ce vor se se solvă regulat.

Afara de orele de prelegere mai ramane investitorilor ore disponibile; intr' acestea pune-se a instrui pre cei adulți, pentru cari timpulu de ierna este mai potrivit.

Barbatii mai in versta potu investi mai curendu cetera si scrierea decatua pruncii de scola; deca dar folosindu ocasiunea, ce ni se imbia vom caută se avemu in tota locurile barbatii cari sci carte, cu aceea vom ajunge se avemu unu poporu, care va cunoscse importanta investiturei, si va sci se stimeze pre investitor.

Desclinitu noi romanii numai de la investitura potem astepta unu venitoriu mai bunu pentru biserică si natiunea nostra; de aceea avemu se ne supunem la lucru cu tota barbatia, si se intreprindem tote cele ce sunt potrivite pentru de ceptarea, luminarea, si prin urmare pontru fericirea poporului.

Pretitulatu D-Ta cu deosebire esci insarcinatu, a folosi ori ca buna ocasiune spre a te convinge in persona despre inbratisarea acestei cause, dandu totdeun'a svaturi si indemnuri necesarie atatui poporului, carele nu scie carte, catu si persoanelor celor chiamate a lati investituri.

Acest'a are de a face cu totu zelulu si prootimea parochiala, indemnendu in biserică si la tota alta ocasiune pre cei adulți ca se-si cuscige in versta loru de acum investiturile, de cari nu au potutu ave parte in anii pruncii.

Oradea-mare, 9 noiembrie 1870.
Consistoriulu gr. or. oradanu.

torii de a dobendi acestu postu se-si tramita. Recursele loru instruite in sensulu statutului org. pana in 15 Ianuarie a. c. st. v. catra rass. d protopopu Jacobu Popovits in Oravita.

Maidanu, 30 dec. v. 1870.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: Jac. Popoviciu, m. p.

1-3 protopresbiteru.

Concursu.

Statiunea investitorul din Barra (comitatulu Carasiu, protopresiteratulu Lipovei), cu lefa anuala 105 fl. v. a. 20 de meti de curudiu, 20 de meti de grau, 100 lb. de lardu (elisa), 100 lb. de sare, 15 lb. de lumini, 10 stangini de lemn, 3 jugore de pamant si cortelul liberu, — prin repausarea investitorului de pana aci devenindu vacanta, doritorii de a Dobandi sunt avisati, Recursele instruite in sensulu statutului organicu si adresate comitetului parochialu, se le asterna pana in 14 ianuarie 1871 calendariu vechiu. Dui protopresbiteru Joane Tieranu, in Lipova.

Barra, in 28 dec. v. 1870.

1-3 Comitetulu parochialu.

Concursu

Pentru ocuparea vacantei parochii din Remetea-Lunca, comitatulu Carasiului, protopresiteratulu Hassiasiului, iudicata cu emolumintele urmatore: Una sessiune de pamant; platiu preotiescui de unu jugeru; de la 135 de case birulu si stola indatinata. Termenul este pana in 31 Ianuarie 1871, pana candu doritorii de a dobendi acesta parochia sunt avisati recursurile loru, provediute cu estrasu de botezu, cu testimoniu despre sciintiile teologice si cualificatiune, precum si atestatu despre portarea morala, se le tramita acestui oficiu protopopescu din Belintiu, post' ultima Chiseteu. Cu intiegerea comitetului parochialu din Remetea-Lunca.

Belintiu, 22 decembrie 1870.

Constantinu Gruiciu m.p.

2-3 protopresv. Hassiasiului.

Concursu

In urmarea abdicarii investitorului Ioanu Marcu a devenit vacanta postulu investitorescu la scola confessiunala gr. or. romana clasa I. din Fizesiu, comit. Carasiului, protopres. Versietiului, cu care postu sunt impreunate urmatorele emoluminte: 261 fl. in bani, 8 orgii de lemn, 10 jugore de pamant pentru semenatura, 1/2 jugeru gradina 1. casa, 1 jugeru din pasiunea comunala si cuartir liberu.

Doritorii de a ocupă acestu postu sunt avisati si tramite recursurile cu documentele prescrise subscrisului comitetu pana in 31 Ianuarie 1871, in care di se va tieni si alegerea.

Fizesiu in 24 decembrie 1870.

2-3 Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoreea mea:

Jacobu Popoviciu mp.

protop. Oravitei.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante din Jitiniu, (cottulu Carasiului) in protopresiteratulu Oravitei.

Emolumintele sunt:

1. Tacelele stolarie,
2. O suma de 150 fl. v. a. din medilöcele, de cari dispune consistoriulu diocesanu pe tru ajutorarea parochielor serace, pana la recastigarea sesiunei parochiale ocupate de alta biserică.

Doritorii de a ocupă acesta parochia au si tramite recursele provediute cu documentele necesarie, catra concernintele d. protopresbiteru pana in 15 ianuarie 1871 v.

Jitiniu (Zsitiniu) in 24 decembrie 1870.

3-3 Comitetulu parochialu.

Cu scirea si invoreea mea:

Jacobu Popoviciu mp.

protop. Oravitei.

Concursu

Pentru implinirea postului de adjunctu investitorescu in Comuna Maidanu, protopresiteratulu Oravitei, comitatulu Carasiului, cu care e impreunat unu Salariu anualu de 42 fl. v. a. in bani gata, 1/2 maja de lardu, 1/2 maja de sare, 11 1